

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Brně rozhodl samosoudcem Mgr. Filipem Skřivanem ve věci

žalobce: **P. V.**
bytem X
zastoupen Mgr. Martou Vyškovskou, advokátkou
sídlem Moravské náměstí 690/15, Brno

proti
žalovanému: **Ministerstvo práce a sociálních věcí**
sídlem Na Poříčním právu 1, 128 00 Praha 2

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 23. 3. 2021, č. j. MPSV-2021/52966-921,
sp. zn. SZ/2750/2013/4S-JMK,

takto:

- I. Žaloba se zamítá.
- II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

1. Úřad práce České republiky – krajská pobočka v Brně (dále jen „úřad práce“) rozhodnutím ze dne 17. 10. 2013, č. j. 8432/2013/BBA, rozhodl, že žalobci bude nadále poskytován příspěvek na péči dle zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách (dále jen „zákon o sociálních službách“) v původní výši 880 Kč odpovídající I. stupni závislosti. Odkázal na zdravotní posudek lékaře městské správy sociálního zabezpečení, podle něhož žalobce z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu nezvládá 3 základní životní potřeby – oblékání a obouvání, osobní aktivity a péči o domácnost. Odvolání žalobce proti tomuto rozhodnutí žalovaný nejprve zamítl rozhodnutím ze dne 20. 2. 2014, č. j. MPSV-UM/19531/13/4S-JMK, v němž na základě lékařského posudku dospěl k závěru, že žalobce nezvládá tělesnou hygienu, naopak zvládá oblékání a obouvání. Žalobu proti tomuto rozhodnutí krajský soud zamítl, nicméně Nejvyšší správní soud poté rozsudek krajského soudu i rozhodnutí žalovaného zrušil rozsudkem ze dne 16. 3. 2016, č. j. 3 Ads 262/2015 – 34. Dle Nejvyššího správního soudu posudek posudkové komise nesplnil požadavky úplnosti a přesvědčivosti. Konkrétně Nejvyšší správní soud posudkové komisi vytkl, že ve vztahu k základní životní potřebě stravování pominula aktivitu servírování, a ve vztahu k základní životní potřebě mobility se blíže nevěnovala skutečnosti, že žalobce se musí v důsledku bolesti po ujití 20 – 30 metrů posadit a není ani odůvodněno, že žalobce je schopen použít automobil. S ohledem na skutečnost, že posudková komise jednala vždy v nepřítomnosti žalobce, Nejvyšší správní soud současně odkázal na judikaturu, podle níž je osobní vyšetření v tomto řízení spíše pravidlem a je vhodným nástrojem k odstranění pochybností.
2. Žalovaný odvolání žalobce opětovně zamítl rozhodnutím ze dne 7. 12. 2016, č. j. MPSV-2016/263247-921. Toto rozhodnutí žalovaného však zrušil krajský soud rozsudkem ze dne 31. 8. 2020, č. j. 22 A 5/2017 – 52. Dospěl k závěru, že ani nový posudek o zdravotním stavu žalobce požadavky úplnosti a přesvědčivosti nesplňuje. Ohledně životní potřeby mobility dle krajského soudu není zřejmé, z čeho posudková komise usuzuje, že žalobce je schopen zvládat vstávání i usedání a nemůže mít z medicínského důvodu problém s chůzí krok za krokem po rovině s přestávkami a po schodech a používat dopravní prostředky včetně bariérových. Také závěry k aktivitě servírování v rámci základní životní potřeby stravování byly dle krajského soudu obecné a nedostatečné, stejně jako závěry ohledně základní životní potřeby oblékání a obouvání – zde ve vztahu k tvrzení žalobce o těžkém postižení páteře a dolních končetin a neustálých bolestech a otocích. Rovněž k základní životní potřebě péče o zdraví posudková komise nekonkretizovala, jaká režimová opatření je žalobce schopen dodržovat a zda je žalobce schopen provádět samostatně léčebná a ošetrovatelská opatření s upřesněním, o jaká opatření se vlastně jedná. Krajský soud taktéž zopakoval závěry o vhodnosti osobního vyšetření žalobce, které nebylo ani po zrušení prvního rozhodnutí provedeno.
3. Žalovaný znovu zamítl odvolání žalobce nyní napadeným rozhodnutím, přičemž i na základě nově vyhotoveného zdravotního posudku na svých předchozích závěrech setrval.

II. Žaloba

4. Proti napadenému rozhodnutí podal žalobce žalobu. V žalobě uvádí, že naposledy byl u lékaře s dolními končetinami v roce 2012. Lékaři žalobci řekli, že oba hlezenní klouby a páteř má stabilizované, že jej to bude bolet stále, že se s tím nedá nic dělat a musí se s tím naučit žít. Žalobce má trvalé bolesti páteře, obou hlezenních kloubů a nohou a mravenčení a nervózu v obou dolních končetinách. Denně má otoky dolních končetin a hlezen. Trvale

používá dvě francouzské hole i v domácím prostředí. Trvale nosí ortézu levého hlezna pro těžkou nestabilitu a na pravé noze pevnou obuv. Při velice omezené chůzi se musí soustředit a jít velice opatrně, ujde 20 – 30 metrů, potom se musí posadit. Jsou také dny, kdy se po ránu nemůže pro bolesti vůbec postavit. Nevydrží déle sedět ani stát, většinu dne prakticky proleží a prospí. Pokud musí žalobce jít k lékaři, bere si ještě bederní pás a korzet, ale to se mu těžko dýchá, a to jej vozí syn autem. Manželka žalobce vždy budí na léky a inhalaci a na jídlo. Žalobce je ohnutý a nemůže se pro bolest páteře narovnat. Ve všem mu pomáhá manželka.

5. Žalobce poté uvádí, že nezvládá mobilitu (chůzi do vzdálenosti 200 m, chůzi po nerovném povrchu, chůzi jednoho patra nahoru a dolů, nástup do MHD bez nástupního ostrůvku), oblékání (nezvládá se oblékat a obouvat, svlékat a zouvat se, manipulovat s oblečením v souvislosti s denním režimem; veškeré oblečení mu chystá manželka, žalobce není schopen se dostatečně ohnout), stravování (není schopen si jídlo donést, naporcovat, naservírovat, nápoj nalít, pokud vše není na jídelním stole) a péči o zdraví (léky a přístroj na inhalaci mu chystá manželka).
6. V doplnění žaloby žalobce uvádí, že žalovaný opětovně pouze převzal posudkové závěry, aniž by přihlédl k žalobcovým námitkám.
7. Opětovně nastala situace, že žalobce byl předvolán k jednání posudkové komise. Soudy v této věci několikrát uvedly, že žalobci nemůže jít k tíži, pakliže se není schopen k jednání dostavit pro svůj nepříznivý zdravotní stav. Žalobce nevlastní osobní automobil, nezvládá chůzi v délce 200 metrů, chůzi po schodech v rozsahu jednoho patra nahoru a dolů a používat dopravní prostředky včetně bariérových. Již v posledním rozsudku soud dospěl k závěru, že žalobce není schopen si zařizovat sám své záležitosti ani se dostavit na jednání posudkové komise. Ačkoliv takový postup byl žalovanému ze strany soudu již vytýkán, v podstatě nijak se s ním nevypořádal. Žalovaný tedy pochybil, když rezignoval na osobní účast žalobce u jednání posudkové komise. Posudková komise jistě má možnosti, jak jednání provést i v případě účastníků, kteří jsou omezeni v mobilitě.
8. Co se týká životní potřeby stravování, žalobce s ohledem na omezenou možnost chůze není schopen si sám jídlo donést a nachystat na stůl, tedy jídlo naservírovat. Pakliže mu je jídlo naservírováno, samozřejmě je poměrně bez problému zkonzumuje. Rovněž není schopen jídlo jako takové připravit.
9. Co se týká životní potřeby oblékání a obouvání, žalobce není schopen se samostatně obout nebo vyzout. Je schopen obléct si samostatně některé kusy oblečení, nicméně např. oblečení kalhot je pro něj samotného nemožné. Žalobce taktéž nezvládá manipulovat s oblečením v souvislosti s denním režimem.
10. Co se týká životní potřeby péče o zdraví, žalobce není schopen si sám např. dojít pro léky do lékárny. Léky a přístroj na inhalaci mu chystá manželka.
11. Nejzřetelnější pochybení žalovaného však žalobce spatřuje v posouzení základní životní potřeby mobility. Žalobce není schopen používat osobní automobil. Co se chůze týká, je schopen (za pomoci francouzských holí) ujít 20 – 30 metrů, poté je nucen si sednout. Nelze tak na věc nahlížet tak, že „na etapy“ ujde větší vzdálenost. Ve venkovním prostředí není možné si pravidelně sednout a odpočívat. I uvedené krátké úseky je žalobce schopen ujít pouze po rovném povrchu. Chůzi po schodech nezvládá v rozsahu jednoho patra směrem nahoru a dolů. Nezvládá cestovat prostřednictvím MHD. Při pohybu se mu těžce dýchá, i

při sebemenší námaze zažívá dušnost. Vše výše uvedené vyplývá z řady lékařských zpráv, které v průběhu řízení dokládal. Žalobce proto navrhuje, aby soud napadené rozhodnutí zrušil a věc vrátil žalovanému k dalšímu řízení.

III. Vyjádření žalovaného

12. Žalovaný uvedl, že zdravotní stav žalobce byl posudkové komisi dostatečně znám a zohledněn, posudková komise a žalovaný se vypořádali se všemi námitkami žalobce. Přítomnost žalobce na jednání posudkové komise není nezbytnou podmínkou zákonnosti napadeného rozhodnutí. Žalobce byl na jednání posudkové komise řádně přizván. Z jednání se žalobce písemně i telefonicky omluvil a sdělil, že se nechce dohodnout ani na žádném jiném termínu jednání, protože se nemůže dostavit s ohledem na zdravotní obtíže týkající se jeho pohybového aparátu. Žalovaný žalobci v návaznosti na to mj. sdělil, že přístup k budově, kde probíhají jednání posudkové komise, je bezbariérový, parkování auta je přímo u vchodu, a přemístění se týká pouze několika metrů a je možné i na invalidním vozíku nebo s chodítkem. Žalobce trval na tom, že se k budově MPSV nemá jak dopravit. Žalobce přitom měl objektivně možnost se na jednání posudkové komise dostavit, a to například pomocí taxislužby, která je zajišťována i bezbariérově, nebo pomocí pečující či blízké osoby. Konkrétně mohl žalobce buď využít několika asistenčních služeb, které jsou pro takové případy poskytovány v cenově dostupné podobě, nebo požádat o dopravu svého syna, který ho dle vlastních tvrzení vozí autem k lékaři. Žalovaný doplňuje, že soudy ani nestanovily žalovanému povinnost vyšetřit žalobce na jednání; taková povinnost by žalovanému ani nemohla být s ohledem na nutnou součinnost žalobce stanovena. Bez ohledu na to byly v případě žalobce splněny podmínky pro vydání posudků v jeho nepřítomnosti, neboť posudková komise měla k dispozici dostatečnou zdravotní dokumentaci žalobce. Žalovaný proto navrhuje, aby krajský soud žalobu jako nedůvodnou zamítl.

VI. Posouzení věci krajským soudem

13. Žaloba byla podána včas (§ 72 odst. 1 s. ř. s.), osobou k tomu oprávněnou (§ 65 odst. 1 s. ř. s.). Žaloba je přípustná (zejména § 65, § 68 a § 70 s. ř. s.). Za splnění podmínek § 51 s. ř. s. rozhodl soud bez jednání.
14. Žaloba **není důvodná**.
15. Předpokladem pro vznik nároku na příspěvek na péči je závislost žadatele na pomoci jiné osoby při zvládání základních životních potřeb dle § 7 odst. 2 a § 8 zákona o sociálních službách. Podle § 9 odst. 5 zákona o sociálních službách *pro uznání závislosti v příslušné základní životní potřebě musí existovat příčinná souvislost mezi poruchou funkčních schopností z důvodu nepříznivého zdravotního stavu a pozbytím schopnosti zvládat základní životní potřebu v přijatelném standardu*. Podle odst. 6 téhož ustanovení *bližší vymezení schopností zvládat základní životní potřeby a způsob jejich hodnocení stanoví prováděcí právní předpis*. Tímto předpisem je vyhláška č. 505/2006 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona o sociálních službách (dále jen „prováděcí vyhláška“). Podle § 1 odst. 1 této vyhlášky *schopnost osoby zvládat základní životní potřeby se pro účely stanovení stupně závislosti hodnotí podle aktivit, které jsou pro jednotlivé základní životní potřeby vymezeny v příloze č. 1 k této vyhlášce*. Podrobná kritéria pro posuzování schopnosti zvládat základní životní potřeby tedy obsahuje příloha č. 1 prováděcí vyhlášky. *Pokud osoba není schopna z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu zvládat alespoň jednu z aktivit, která je pro*

schopnost zvládat základní životní potřebu vymezena v příloze č. 1 k této vyhlášce, není schopna základní životní potřebu zvládat (§ 2a prováděcí vyhlášky).

16. Stupeň závislosti osoby obligatorně posuzuje posudkový lékař, resp. v odvolacím řízení posudková komise žalovaného. Posudek ve věci příspěvku na péči musí být úplný, jednoznačný a přesvědčivý. Posudkový lékař se musí vypořádat se všemi rozhodujícími skutečnostmi, především s těmi, které posuzovaná osoba namítá, a vyjádřit se k její schopnosti zvládat aktivity vyjmenované u jednotlivých životních potřeb v příloze č. 1 prováděcí vyhlášky a své úvahy opřít o dostatečně zjištěný skutkový stav. Posudek je rozhodujícím důkazem v řízení o přiznání příspěvku na péči, pokud nevzbuzuje pochyby o své celistvosti a přesvědčivosti a neexistují jiné důkazy, které jeho správnost zpochybňují (srov. např. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 17. 4. 2014, č. j. 3 Ads 77/2013 - 22, ze dne 30. 7. 2015, č. j. 9 Ads 35/2015 - 44, ze dne 29. 9. 2015, č. j. 4 Ads 167/2015 - 27, ze dne 29. 8. 2016, č. j. 4 Ads 100/2016 - 25). Posudkový závěr musí být náležitě zdůvodněn, aby byl přesvědčivý a srozumitelný i pro správní soud, který nemá, a ani nemůže mít, odborné lékařské znalosti. Soud ověřuje, zda posudek posudkové komise Ministerstva práce a sociálních věcí je úplný a přesvědčivý ve výše uvedeném smyslu (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 4. 10. 2017, č. j. 8 Ads 136/2017 - 35). Výsledek hodnocení posudkové komise musí podle povahy onemocnění, které je příčinou dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu, odrážet rozsah fyzických, smyslových duševních či mentálních schopností posuzované osoby.
17. Krajský soud předeseílá, že v nynější věci jde již o třetí odvolací rozhodnutí žalovaného, předchozí dvě rozhodnutí byla Nejvyšším správním soudem, resp. krajským soudem, zrušena a věc byla vrácena se závazným právním názorem žalovanému. V takovém případě je povinností krajského soudu zabývat se zejména tím, zda žalovaný napravil vytýkaná pochybení a jeho nové rozhodnutí vyhovuje zákonným nárokům. V konkrétní rovině je nutné zabývat se důvody, pro které krajský soud předchozí rozhodnutí žalovaného zrušil ve vztahu k jednotlivým důkazním materiálům. (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 16. 12. 2014, č. j. 6 Ads 83/2014 - 80).
18. Jak již bylo shrnuto, v nynější věci bylo důvodem zrušení předchozích rozhodnutí žalovaného to, že se posudková komise přezkoumatelně nevyjádřila ke zvládání aktivit základní životní potřeby mobilita – pohybovat se chůzí krok za krokem, popřípadě i s přerušováním zastávkami, v bytě a běžném terénu v dosahu alespoň 200 m, a to i po nerovném povrchu a nastupovat a vystupovat z dopravních prostředků včetně bariérových, a používat je, a aktivit stravování – rozdělit stravu na menší kousky a naservírovat ji a přemístit nápoj a stravu na místo konzumace (dle rozsudku Nejvyššího správního soudu); resp. též nepřezkoumatelnost závěrů posudkové komise k základním životním potřebám oblékání a obouvání a péče o zdraví (dle druhého rozsudku krajského soudu). Krajský soud se proto musí zabývat zejména tím, zda jsou již posudkové závěry ve vztahu těmto základním životním potřebám úplné a přesvědčivé, nebo zda nadále trpí stejnými vadami, jak namítá žalobce.
19. Krajskému soudu se dále jeví vhodné upozornit i na to, co naopak v předchozích zrušujících rozsudcích obsaženo není, třebaže to žalobce v žalobě dovozuje. Jakkoliv posudkové komisi bylo poměrně důrazně doporučeno jednat v přítomnosti žalobce a osobně jej vyšetřit (neboť osobní vyšetření posudkovou komisí je vhodný nástroj k rozptýlení pochybností o zdravotním stavu), z předchozích zrušujících rozsudků

neplyne, že by byl žalovaný k tomuto postupu výslovně zavázán (ačkoliv pokud by se o to za daných okolností ani nepokusil, stěží by mohl být jeho postup označen jako korektní a napadené rozhodnutí by zřejmě obstát nemohlo). Pokud žalobce dovozuje opak, krajský soud takové závěry v předchozích zrušujících rozsudcích nenalezl.

20. Stejně tak v nich soud nenalezl závěr, že žalobci nemůže jít k tíži, pakliže se není schopen se k jednání posudkové komise dostavit pro svůj nepříznivý zdravotní stav. V obecnosti krajský soud takový závěr neodmítá – posudková komise nemusí dle zákona jednat a vyšetřit žadatele o dávku výhradně v místě svého sídla. Lze si představit určité specifické okolnosti, za nichž by v případě nutnosti bylo možné provést osobní vyšetření i na jiném místě, zejména pokud by nepříznivý zdravotní stav žadateli zcela bránil se kamkoliv přemístit. To ovšem není případ žalobce, resp. to ani netvrdí. Jakkoliv krajský soud zdravotní obtíže žalobce nehodlá zlehčovat, ten je samostatného pohybu v určitém (byť omezeném) rozsahu i dle žalobních tvrzení schopen, nadto mu pomáhá pečující osoba (manželka). Pokud za tohoto stavu žalobce paušálně odmítá se k vyšetření před posudkovou komisí dostavit (resp. zařídit si dopravu), třebaže se mu posudková komise snažila v rámci možností vyjít vstříc a nabízela termín dle žalobcovy volby, jde tento postup naopak výhradně k tíži žalobce.
21. V posledním rozsudku krajského soudu se nenachází ani závěr, že by žalobce nebyl schopen se jednání posudkové komise zúčastnit. Jediná pasáž posledního rozsudku, která se této otázky dotýká, je obsažena v bodě 52.: *„Nad sdělením komise, že je schopen používat samostatně motorové vozidlo, se žalobce zcela s podivením pozastavoval. Pokud by toho byl schopen, jistě by se bez problémů zúčastňoval jednání soudů, správních orgánů a popř. i jednání posudkové komise.“* Z této citace však není zřejmé, zda se jedná o parafrázi námitky žalobce nebo výsledek hodnocení soudu. I pokud by se jednalo o hodnocení soudu, je logicky vadné, neboť zaměňuje implikaci a ekvivalenci. Pokud by žalobce nebyl schopen se k jednání posudkové komise dostavit, k jednání by se nedostavil. Opačně však tento výrok postavit nelze – ze skutečnosti, že žalobce se nedostavil k jednání, nelze logicky dovodit, že toho nebyl schopen.
22. Jinými slovy, bojkotovat osobní vyšetření před posudkovou komisí podle všeho bylo žalobcovou volbou, nikoliv nutností vyplývající z povahy jeho zdravotního stavu. Spolu se skutečností, že odborné ortopedické vyšetření lékařem (které souvisí s hlavní příčinou nepříznivého zdravotního stavu – postižení hlezenních kloubů a bederní páteře) žalobce naposledy absolvoval v roce 2012, vede shora uvedené krajský soud k jisté obezřetnosti při hodnocení nynější věci.
23. Odkázat lze i na zákonnou úpravu. Podle § 16a odst. 4 písm. a) zákona č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení (dále jen „zákon o organizaci a provádění sociálního zabezpečení“) *orgán sociálního zabezpečení příslušný k posouzení zdravotního stavu podle § 4 odst. 2 nebo § 8 je oprávněn vyzvat posuzovanou fyzickou osobu, aby se podrobila vyšetření svého zdravotního stavu lékařem plnícím úkoly příslušného orgánu sociálního zabezpečení.* Rovněž podle § 12 písm. c) téhož zákona orgány sociálního zabezpečení mohou vyzvat příjemce dávky sociálního zabezpečení podmíněné nepříznivým zdravotním stavem a žadatele o tuto dávku, aby se podrobil vyšetření zdravotního stavu, popřípadě jinému odbornému vyšetření. Tato povinnost se týká všech příjemců obdobných dávek (srov. též rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 6. 6. 2019, č. j. 7 Ads 364/2018 – 33). Je tedy zejména v zájmu žalobce coby žadatele o dávku podmíněnou

nepříznivým zdravotním stavem, aby podstoupil vyšetření u odborného lékaře, resp. posudkové komise, tak, aby bylo možné udávané potíže objektivizovat.

24. Ve správním řízení je za řádné zjištění skutkového stavu odpovědný především správní orgán. Při hodnocení schopnosti zvládat základní životní potřeby je však, jak již bylo shora řečeno, třeba odborných lékařských znalostí, které žalovaný ani úřad práce nemají. Předmětem hodnocení je totiž odborná lékařská otázka – funkční dopad dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu na schopnost zvládat základní životní potřeby (§ 9 odst. 4 zákona o sociálních službách). Podkladem pro úvahy posudkové komise o funkčním omezení proto je zejména zdravotnická dokumentace (odborné závěry vyšetřujících lékařů) a vlastní odborné vyšetření před posudkovou komisí.
25. Jak vyplývá z posudkového hodnocení i vyjádření samotného žalobce, rozhodující příčinou obtíží žalobce je stav po polytraumatu (úrazu) v roce 2006, při němž žalobce utrpěl zlomeniny obou patních kostí a třetího bederního obratle.
26. Z lékařského hlediska poslední ortopedické vyšetření žalobce v roce 2012 a předchozí dokumentace uvádí, že zlomenina obratle byla řešena chirurgicky fúzí bederních obratlů s instrumentací. Postavení je korektní, degenerativní změny na přechodu mezi bederní a křížovou páteří (spondylartroza, kalcifikace disku). Držení páteře s náklonem vpřed – stoj možný toliko s berlemi, bederní páteř bez pohybu, na dolních končetinách senze v normě, mototrika kořenově v normě, na periferii výrazně ovlivněna traumatem pat. V důsledku úrazu přetrvává nestabilita obou hlezenních kloubů (těžká nestabilita levého hlezna). U ostatních kloubů dolních končetin a u horních končetin v posudkové dokumentaci není popsáno omezení. Dle praktického lékaře drásoty v kolenou.
27. Dále je popsána chronická obstrukční plicní nemoc (CHOPN) dle spirometrie středně těžkého stupně, a astma.
28. Posudková komise na základě zdravotnické dokumentace dospěla k závěru, že žalobce nezvládá 3 základní životní potřeby, jak je uvedeno shora. Zdůraznila, že funkční postižení dolních končetin je lokalizováno na periferii, nejedná se o postižení celokončetinového rozsahu. V úseku bederní páteře je při klinickém vyšetření antalgické držení LS páteře s náklonem vpřed a bederní páteř je bez pohybu. Funkce horních končetin není nijak limitována, jsou plně využitelné k realizaci sebeobslužných aktivit. U žalobce byla prokázána limitace v chůzi omezením hybnosti hlezenních kloubů, zejména těžce vlevo, nestabilita je řešena ortézou. Celková hybnost obou dolních končetin však dle posudkové komise narušena není. Velmi vstřícně uznána i tělesná hygiena. Posudková komise nezpochybňuje, že žalobce je při zvládání daných potřeb fyzicky limitován, nicméně nejedná se o těžkou či úplnou poruchu, která by zvládání těchto potřeb vylučovala.
29. Žalobce činí sporným zejména zvládání základní životní potřeby mobility. Za schopnost zvládat základní životní potřebu mobilita se považuje stav, kdy osoba je schopna zvládat *vstávání a usedání, stoj, zaujímat a měnit polohy, pohybovat se chůzí krok za krokem, popřípadě i s přerušováním zastávkami, v bytě a běžném terénu v dosahu alespoň 200 m, a to i po nerovném povrchu, otevírat a zavírat dveře, chůzi po schodech v rozsahu jednoho patra směrem nahoru i dolů, nastupovat a vystupovat z dopravních prostředků včetně bariérových, a používat je*. Pokud by žalobce nezvládal již jednu z uvedených aktivit základní životní potřeby, má se za to, že danou životní potřebu nezvládá (to platí i pro ostatní dále zkoumané sporné potřeby).

30. Žalobce akcentuje zejména jeden nález – nález MUDr. M. ze dne 3. 9. 2012, kde se uvádí, že žalobce je výrazně omezen v běžném životě – trvají bolesti hlezenních kloubů a nohou, ujde cca 20 – 30 m, poté bolesti, musí se posadit, denně otoky obou DK po hlezno, trvale nosí ortézu levého hlezna pro těžkou nestabilitu, zdravotní stav je stabilizovaný.
31. Co se týče mobility, posudková komise vycházela ze skutečnosti, že funkční tělesné i pohybové schopnosti jsou dle doložené dokumentace zachovalé pro všechny aktivity dané základní životní potřeby. Žalobce limituje algie a poúrazové postižení funkce obou hlezen, vlevo s těžkou nestabilitou (řešena ortézou) a ztuhnutí 1 úseku páteře – bederní páteře. Schopnost chůze se hodnotí s využitím kompenzačních pomůcek – ortéz, ortopedické obuvi, holí, berlí včetně chodítka, které bývá opatřeno i sedátkem. Žalobce nemá ztuhlé kyčle ani kolena a má zachovaný úchop, proto je schopen využívat i dopravní prostředky. Co se týče zprávy MUDr. M. – z kontextu je zřejmé, že údaj týkající se chůze má charakter subjektivního sdělení od pacienta, neboť není doloženo vyšetření a metoda zjištění. Omezení pohyblivosti obou hlezen i viklavost levého hlezna byly zohledněny. Samotné uvádění nezvládnutí určité vzdálenosti lze akceptovat pouze při objektivně zjištěných těžkých poruchách. S použitím facilitátorů, tedy ortézy, bederního pásu a francouzských holí není objektivního důvodu, aby nebyl žalobce schopen alespoň pomalou chůzí krok za krokem s občasným přerušením, zvládnout vzdálenost alespoň 200 metrů. S přidržováním zábradlí je schopen vyjít i sejít jedno patro. Převazy dopravními prostředky je žalobce schopen – na krátké vzdálenosti i hromadnou dopravou, třebaže přeprava automobilem je vhodnější.
32. Dle krajského soudu nelze zpochybnit, že žalobce v důsledku dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu je v mobilitě poměrně podstatně omezen. Jak již však bylo řečeno, míru tohoto omezení je třeba objektivizovat lékařským zjištěním. Jelikož žalobce se osobního vyšetření před posudkovou komisí odmítl zúčastnit a v průběhu posledních několika let nedoložil ani jinou lékařskou dokumentaci, vycházela posudková komise ze dvou lékařských zpráv – zprávy z ortopedického vyšetření MUDr. R. ze dne 18. 7. 2012 a zprávy kliniky úrazové chirurgie FN Brno MUDr. M. ze dne 3. 9. 2012.
33. Zpráva MUDr. R. je standardně strukturovaná, obsahuje shrnutí subjektivního vyjádření žalobce, klinický nález ortopeda (z něhož posudková komise vycházela, a který odpovídá tomu, co je shora shrnuto) a doporučení lékaře z ortopedického hlediska.
34. Naproti tomu zpráva o ambulantním vyšetření MUDr. M. takto tradičně strukturovaná není. Jedná se o zprávu z kliniky úrazové chirurgie (tj. nikoliv ortopedie), již v úvodu je uvedeno, že žalobce přišel pro vyjádření k ZTP a vyšetření dle zprávy trvalo 1 minutu. Po lékařském shrnutí (které opět odpovídá tomu, co je uvedeno ve zprávě MUDr. R. a posudkovém zhodnocení) následuje výčet úrazů dle přílohy 1 vyhlášky č. 440/2001 Sb., o odškodnění bolesti a ztížení společenského uplatnění, a žalobcem opakovaně odkazovaný odstavec se závěrem, že u žalobce jsou dále dány podmínky pro přiznání ZTP. S posudkovou komisí se krajský soud ztotožňuje v tom, že není patrné, zda odkazovaná část obsahuje subjektivně vyjádřené obtíže žalobce nebo lékařské zjištění, případně zda vůbec byl žalobce tímto chirurgem jakkoliv vyšetřen.
35. Skutečnosti uváděné žalobcem k obtížím ve zvládnutí základní životní potřeby mobility tedy bezprostředně z doložené lékařské dokumentace (ani z výsledků sociálního šetření, na které se však žalobce ani neodkazuje) nevyplývají. Posudková komise srozumitelně vysvětlila, že nestabilita hlezenních kloubů spolu se ztuhnutím bederní páteře za použití

kompenzačních pomůcek (ortézy, bederního pásu a francouzských holí) nevylučuje zvládání základní životní potřeby mobility, neboť funkční postižení dolních končetin je lokalizováno na periferii, nejsou doloženy závažné poruchy ostatních úseků páteře, nejsou doloženy poruchy kolenních a kyčelních kloubů a horní končetiny jsou zcela bez omezení a jejich úchopová schopnost je zcela zachována. Z těchto důvodů popsany zdravotní stav nebrání žalobci (i s přerušováním zastávkami) v chůzi alespoň 200 metrů, chůzi i po schodech a nerovném terénu, či nástupu a výstupu z běžných dopravních prostředků.

36. Obdobné je možné uvést také k základní životní potřebě oblékání a obouvání. Za schopnost zvládat tuto základní životní potřebu se považuje stav, kdy osoba *je schopna vybrat si oblečení a obutí přiměřené okolnostem, rozeznat rub a líc oblečení a správně je vrstvit, oblékat se a obouvat se, svlékat se a zouvat se, manipulovat s oblečením v souvislosti s denním režimem*.
37. Posudková komise k tomuto uvedla, že není prokázáno těžké porušení hybnosti končetin, kloubů, ztuhnutí páteře. Při zvolení vhodného oblečení a obuvi nic nebrání zvládnutí této potřeby. Žalobce nemá ztuhlé kolenní ani kyčelní klouby, může tedy končetiny přiměřeně ohýbat a natahovat, může též končetiny zvedat nad podložku. Aktivita oblékání nejsou fyzicky náročné a lze je vykonávat i vsedě vlastním tempem. Také toto odůvodnění považuje krajský soud za srozumitelné a přesvědčivé. I při oblékání a obouvání je žalobce svým nepříznivým zdravotním stavem omezen. Nicméně při správné funkci kolenních a kyčelních kloubů (žalobce tedy může „pokrčit“ nohy, a to i vsedě) a při absenci omezení horních končetin nelze dovodit, že by žalobce nebyl schopen běžné oblečení obléknout nebo s ním manipulovat. Postižení hlezenních kloubů samozřejmě limituje výběr vhodného oblečení („volné kalhoty“, výběr vhodné obuvi), to již však posudkově významným není, jak uvedla i posudková komise.
38. K základní životní potřebě stravování žalobce zpochybňuje zvládání aktivit *servírování a přemístění nápoje a stravy na místo konzumace*. Obecným pojmem servírovat ve smyslu prováděcí vyhlášky přitom krajský soud rozumí schopnost připravit si pokrm z nádoby pro vaření či uchovávání potravin na jídelní talíř (nezahrnuje tedy přemístění, v opačném případě by byla druhá sporná aktivita ve vyhlášce duplicitní). Se servírováním v tomto smyslu by žalobce neměl mít problémy, resp. absence omezení stran horních končetin takový problém v podstatě vylučuje. Je zcela bez významu, zda žalobce je či není schopen jídlo jako takové připravit, neboť to se hodnotí v rámci základní životní potřeby péče o domácnost a nikoliv stravování.
39. Posudková komise k aktivitám *přemístění nápoje a stravy na místo konzumace* zdůraznila zejména to, že pro přesun stravy je žalobce schopen využít například servírovací vozík či jiné alternativní způsoby. Není narušena funkce horních končetin, je zachovalý úchop.
40. Krajský soud k tomu předesílá, že samotná skutečnost, že posuzovaná osoba je schopna se samostatně pohybovat pouze s oporou 2 francouzských holí (ev. na dokonce na invalidním vozíku) ještě sama o sobě nemusí nutně znamenat, že není schopna zvládat servírování či přemístění nápoje a stravy (srov. též rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 27. 1. 2021, č. j. 2 Ads 80/2019 – 31). Při zachované úchopové schopnosti a svalové síle horních končetin (pokud v tomto směru nejsou dokumentovaná omezení) a na neschopnost zvládat tuto základní životní potřebu nepoukazují ani jiné podklady rozhodnutí, má krajský soud za to, že za pomoci facilitátorů např. v podobě posudkovou komisí zmiňovaného servírovacího stolku, je na přiměřenou vzdálenost posuzovaná osoba

schopna jídlo i nápoj přesunout, k čemuž zpravidla dochází v rámci jedné místnosti (kuchyně).

41. Za schopnost zvládat základní životní potřebu péče o zdraví se považuje stav, kdy osoba je schopna *dodržovat stanovený léčebný režim, provádět stanovené preventivní, léčebné a léčebně rehabilitační a ošetrovatelské postupy a opatření a používat k tomu potřebné léky nebo pomůcky, rozpoznat zdravotní problém a v případě potřeby vyhledat nebo přivolat pomoc*. Při posouzení uvedené základní potřeby je dle krajského soudu třeba vycházet individuálně z konkrétního zdravotního stavu každého žadatele. Kromě obecné kompetence k rozpoznání zdravotního problému a vyhledání či přivolání pomoci je nutné zhodnotit, zda žalobce je schopen samostatně užívat léky, které má ošetřujícím lékařem předepsané, a zohlednit léčebný režim určený lékařem a schopnost žalobce tento režim dodržovat. Péče o zdraví ve smyslu prováděcí vyhlášky popisuje toliko schopnost pečovat o zdraví z pohledu provádění léčebných a ošetrovatelských opatření a užívání léků a pomůcek (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 6. 2014, č. j. 4 Ads 75/2014 – 20). Schopnost samostatně obstarat nákup či vyzvednutí léků se v rámci této základní životní potřeby nehodnotí.
42. Dle posudkové komise je žalobce schopen dodržet léčebný režim, má přiměřené mentální a smyslové schopnosti. Ordinované léky a inhalační přístroj je žalobce schopen samostatně obsluhovat, v přirozeném prostředí mohou být na vhodném místě v dosahu.
43. Žalobce jiný léčebný režim než užívání léků a inhalaci nařízen nemá (ani v žalobě netvrdí nic jiného), a zároveň není, co se duševních kompetencí týče, nijak omezen. Za tohoto stavu nic nepoukazuje na to, že by žalobce nebyl schopen aktivity základní potřeby péče o zdraví samostatně zvládat.
44. Krajský soud proto dospěl k závěru, že žalovaný v řízení, které předcházelo vydání napadeného rozhodnutí, odstranil nedostatky vytýkané předchozími zrušujícími rozsudky Nejvyššího správního soudu a krajského soudu. Posudkové závěry vycházejí ze zdravotnické dokumentace, v níž je zdravotní stav žalobce dostatečně popsán a tato zjištění interpretovala posudková komise způsobem, který je pro krajský soud srozumitelný. Osobní vyšetření žalobce posudkovou komisí nebylo provedeno, neboť žalobce odmítl posudkové komisi poskytnout potřebnou součinnost, tj. odmítl se k vyšetření dostavit a neprokázal, že by toho nebyl schopen. Uplatněné žalobní námitky krajský soud neshledal důvodnými.
45. Zbývá dodat, že pokud jsou z pohledu žalobce uvedené lékařské závěry věcně nesprávné, je do budoucna na místě, aby byly výtky tímto směrem podepřeny odpovídající lékařskou dokumentací, tedy je nutná návštěva specializovaného lékaře, resp. podvolení se vyšetření ze strany posudkové komise.

VII. Závěr a náklady řízení

46. Krajský soud z výše uvedených důvodů žalobu jako nedůvodnou zamítl podle § 78 odst. 7 s. ř. s. Výrok o náhradě nákladů řízení vychází z § 60 odst. 1 s. ř. s. Žalobce nebyl v řízení úspěšný, proto nemá právo na náhradu nákladů řízení. Žalovaný nemá právo na náhradu nákladů řízení ex lege (§ 60 odst. 2 s. ř. s.).

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává u Nejvyššího správního soudu. V řízení o ní musí stěžovatele zastupovat advokát. To neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, právnické vzdělání, které se vyžaduje pro výkon advokacie.

Brno 1. dubna 2022

Mgr. Filip Skřivan, v. r.
samosoudce